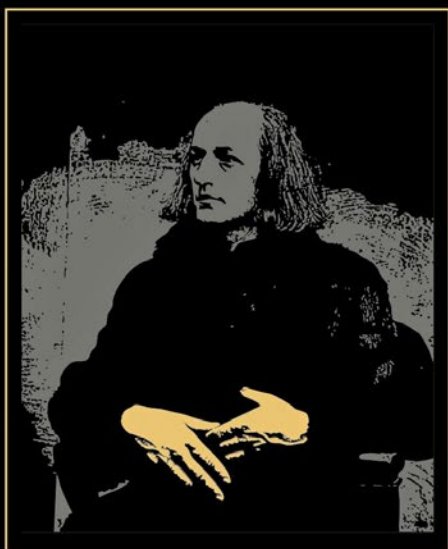

J·H·KRCHOVSKÝ

Host

BÁSNĚ
SEBRANÉ

J·H·KRCHOVSKÝ

Brno 2026

BÁSNĚ
SEBRANÉ

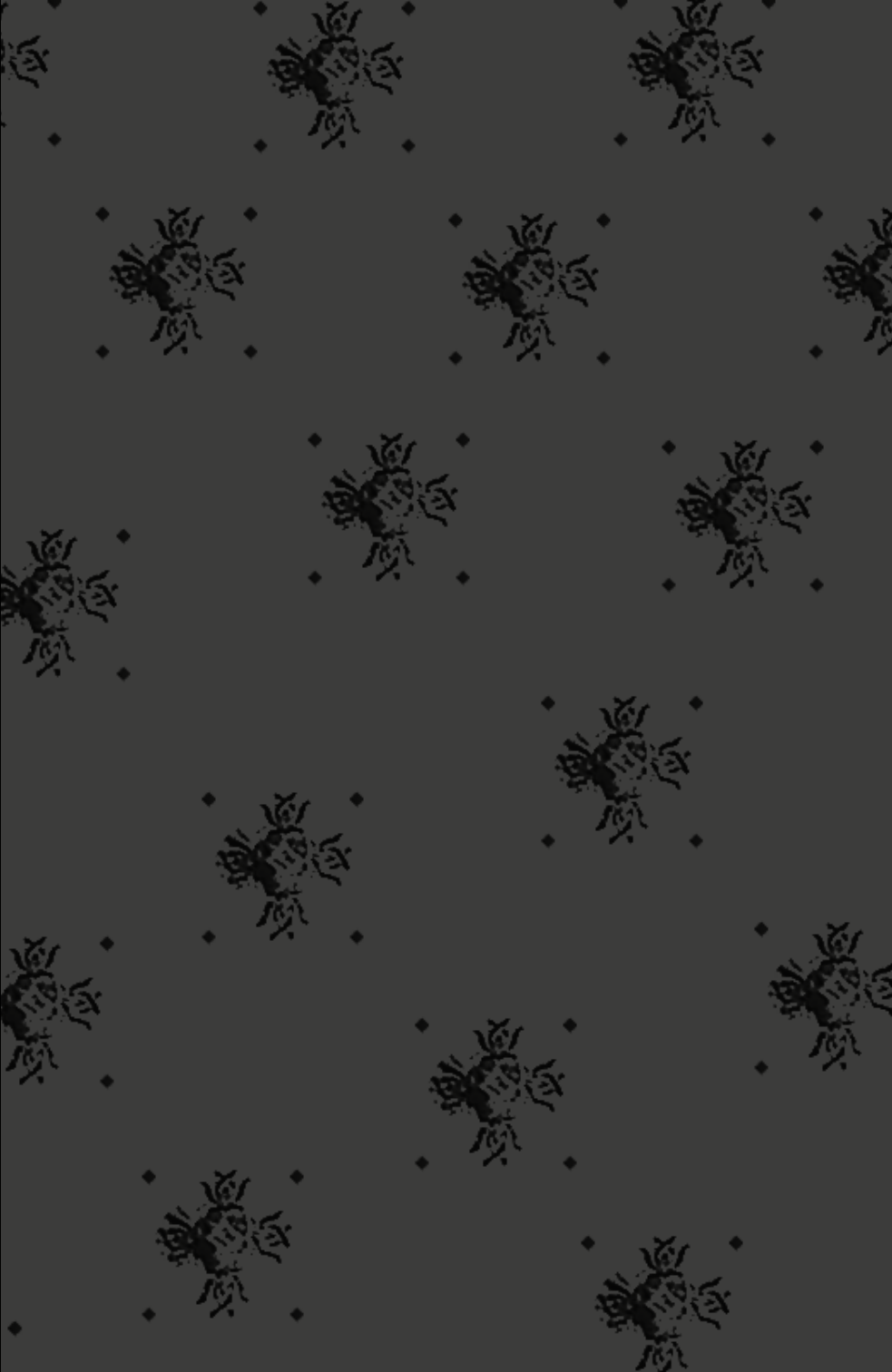
© J. H. Krchovský, 2026

© Host – vydavatelství, s. r. o., 2026 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-3046-5 (PDF)

ISBN 978-80-275-3047-2 (ePUB)

ISBN 978-80-275-3048-9 (MobiPocket)

NOCI, PO NICHŽ NEPŘICHÁZÍ RÁNO

*Výbor z básnických sbírek
z let 1978–1991*

I /

Básně vybrané ze sbírek

PROCHÁZKA URNOVÝM HÁJEM (1978 –1979)

NEKLID (1980)

BESTIÁLNÍ NĚHA (1981–1982)

Přistavil jsem si zrcadlo
od té doby se nenávidím
včera mě ale napadlo
že se v něm stejně neuvidím...
rozplynul jsem se děsem
nad tím, že vůbec nejsem
vůbec si nezávidím...

Na stropě hořčice a v ní je buřt
zmítám se v šílenství na podlaze
a je mi blaze, tolik blaze
že už snad nemůže ani být hůř

Má duše je perpetuum mobile
žije a umírá krmena ničím
dokonale se zničím
rozkrájím se na motorové pile

Dneska je Štědrý den
postavil jsem si betlémské jesle
usínám, jde na mne sen
usínám, houpu se v elektrickém křesle

Pokojem obcházej postavy
celé davy
kývám jim rukou a šeptám pozdravy...
pokojem obcházej postavy
tiše, jak se sluší...
postavy bez rukou, bez nohou
postavy bez těla, bez hlavy
jenom s duší
jenom s duší...

Někdy na tebe myslím
když v podzimních ránech
plazím se vlhkým listím
po hrobkách na Olšanech

Občas tě i potkám
když se tvůj obraz nerozdvojí
směješ se mrtvým fotkám
všem, jenom ne té mojí

Jednou ti vyznám lásku
a budeš-li mít zájem
pozvu tě na procházku
urnovým hájem

Zatím mne však drtí
skutečnost tíživá
že ač nejsi po smrti
tak přesto nejsi živá!

Mám svou nohu mezi dveřmi
do místnosti nekonečné
z ní na sebe křičím: Věř mi
— je to marné a zbytečné!

Z jedné strany dovnitř cpu se
a z druhé si bráním vstupu
v ostrých zpětných zubech v puse
držím konec svého trupu

Netřeba hledat v pultech biblioték
a rukou v prázdnou šmátrat
když poznání je blízko na dotek
když reálný je návrat

Netřeba šplhat vzhůru
na výsostná území
stačí jen ožírat kůru
zde dole, při zemi

Čtyři světové strany?
ne, je jich mnohem více
snad leda čtyři stěny
zlomené světem svíce

Čtyři prázdné stěny
a na nich tentýž obraz
šepot, vzlyky a steny
skok, pád a znovu odraz

Pod bílou zdí
tmou zaštěkali psi...
přichází všední
temný výjev z apokalypsy:

Za chvíli ozvěny
všech kroků odezní...
o úzkost opřeny
postavy obcházej
na cestě podél zdí
— křik rodící stařeny
ozývá se z parku
a synek tmy
debilní měsíc
uléhá do kočárku...
vytí psů vychází zespod
a ohlašuje dobu:
čas zavírání hospod
a otvírání hrobů...

Na samém konci
temné chodby
v tunelu pod městem
kde jsem nikdy nebyl
za dlouhou řadou
vytlučených světél
zmítán průvanem
a zímnicí
potmě a poslepu
narazil jsem na zeď
z betonu a ze střepů
— na hluboký a ztvrdlý
otisk své tváře...
na opačném konci
zaslechl jsem s ozvěnou
vzdálený nářek
a já zjistil
že nejsem tady
ale za stěnou
že nejsem odlitkem
ale formou
že nejsem uvnitř
ale vně
— jsem zazděnou
zatvrdlou šlápotou
hlubokým otiskem mě...

S pronikavým zvukem
kdosi přejel nožem
po hrdle sklenice
a mûry, naoko mrtvé
náhle spadaly na zem
jako by se blížil netopýr...
bojím se světél
studených světél
výbojkových zářivek...
přál bych si být netopýrem
umět tak zpívat
pronikavým ultrazvukem
aby zářivky
strachem praskaly
a padaly na zem
ve strachu, že se blížím já...
přál bych si být velikým
černým, skleněným netopýrem...

Má bestiální něho
chtěl jsem se zavřít
s tebou
do domu srdce mého
kde se sny o snech
ve spánku zdají...
zavřít se do něj
než strhnout ho dají...
do prázdných oken
jsem příliš zamilován
obehnán drátem
a skrz naskrz
podminován

Napíchnutý k nějaké holi
hlídám se a zaháním
visím tu jak strašák v poli
zaháním se máváním

Má pravá i levá ruka
vlaje blbě ve větru
jsem jak divná boží muka
navlečená do svetru

Ach to jaro!
strašná vůně
s nekonečným smradem...
— tahá mi to plíce z pusy
omotává větvi
drtí mne to, dává, dusí
a přetíná ve dví...
ta hrůza a nostalgie
po předsmutku polapení!
jak když kanec v listí ryje
strkám rypák do lupení
— duše vyje, štěká, stůně...
ach ten smrad a jeho vůně
nekonečno brání nasát...
ozývá se ze mě řvaní
jak z porodny prasat

Narážeje do lidí
jdu liduprázdnou ulicí
a nikdo mne v ní nevidí
— mám zatemněnou palici

Nezářím a nemám světlo
jen mé oči trochu žhnou
ňáké zvíře si mne spletlo
s vymláčenou lucernou

Vydávám dnes jenom skřeky
mluvit už mě uráží
jdu se na most napít z řeky
žízeň mám, i závaží...

Jsem býk a natírám se na červeno
dráždím tak zrcadlo
a ono dráždí mne
máme jenom stejné jméno
— navzájem se vraždíme...
se sklopenou hlavou
nabíháme proti mně
ničí nás, že nezjistíme
kdo je uvnitř, a kdo vně...
v opuštěné spalovně
v zrcadlové síni
triumfálně křičím
na zasklenou svini
že já, já jsem býk
a já tě zničím!
a rozbíhám se proti stěně
směrem hlavou na hřebík

Lidé, rozsviňte všechna světla
ať vaše tváře zazáří!
lidé, vy lidé krásní
andělé pražští
vám patří moje pozdravy!
— Kušuj a zhasni
jinak tě praštím
a nebo kopnu do hlavy!

Chčiju klidně dolů z oken
— jsem přec pánem svýho domu!
přesto skrytě šilhám okem
copak dole říkaj tomu

Nic neříkaj, nic nevidí
jenom sedí v podřepu
klopí oči, snad se stydí
že mi serou do sklepů

Otázka vráskama
čelo mi brázdí:
jsem tady, nebo tam
nebo zde za zdí?
...není mi pomoci
není mi rady
dál křičím do noci:
Kde jsem, jsem tady?
jsem tady, nebo tam
nebo tam za zdí?
do slov se zamotám:
jsem uzel, — z obou stran
buším si na stěny...
nejsem zde ani tam
— jsem do zdi zazděný!

Cchi-li zmizet beze stopy
 nebudu se v řece topit
 – uložím svou kůži línou
 na dno vany s kyselinou

Zatímco si chystám lázeň
 přemýšlím a krotím bázeň:
 – jak, až budu rozežraný
 vytáhnu pak zátku z vany?

Pomohu si mechanikou!
 – spojím drátem zátku s klikou
 a jak někdo chytne kliku
 pohríbí mě i bez hrobníků

Jsem si jist, že každopádně
 zůstane má duše na dně...
 já vyteču stokou z vany
 duše usne do nirvány

Hovno nelze umýt mejdlem...
 to, co není, zničit nejde
 jen to nic, co trápí hlavy
 kanálem se neodplaví...

Dnes mne nemá už co bolet
jsem schopen žít klidně sto let
a třeba i o den déle
je mi všechno u prdele!

Všechno! Všechno? – Všechno zas ne
tvá svíce až jednou zhasne
tma vyteče z kalamáře
na tvou bledou stěnu tváře...

...a to bude konec světla!
kdyby tma tvůj obraz smetla
tak buď sebe, či tvůj stín
zpátky na zeď pověším...

Necítím se ve své kůži
ve své kůži bezpečně...
chci si s tebou trochu užít
buď tak hodná, vysvleč mě

Stáhni mi tu kůži s těla
jako svetr přes hlavu
vysvleč mě, a kdybys chtěla
projdeme se ke splavu...

Dnes mě čeká tolik práce!
— vypít vše, co přinesou
a nutit se do legrace
s asynchronní grimasou

Do mrazáku sáhnu pro led
až se vrátím domů v noci
— celej ksicht mě bude bolet
od smíchu a od bezmoci...

Děsím se krůpějí, jež zbydou ve sněhu
bojím se přemýšlet — krvácet na sních
zítra zas rozmotám při trpkém úsměvu
obvazy s otiskem mých dnešních básní

Zítra, než rozmočím ztvrdlý chléb v kafáči
musím se ujistit o dnešní noci
co bylo, přečtu si ze skvrny na fáči
— z bolesti zůstane jen temný pocit

Tak jak čtou ze sazby pozpátku sazeči
já denně převracím otisk své rány
básně jsou v podivném, neznámém nářečí
— dá se jim rozumět jen když jsou psány...

Spím a sny mám samé hnusné...
proč, když vedle sebe usnem
proč se nezdáš v mých snech ty?
denně křičím ze sna: Pojď sem!
přesto vstávám sám a zpocen
s vlastní kůží za nehty

Podivná oblaka letí mi nad hlavou
od rána do noci všude je šero
proč i mé myšlenky po bouři odplavou?
plují a unikají, a tím mě serou

Namísto svodidla, které mne uzemní
jsem jenom krajinou, kde dojde k bouři...
mám oči dokořán — v hlavě, však pouze v ní
— zvenčí to vypadá, jak když je mhouřím

Vidím, co nevidím: šedivé chuchvalce
děsivé záblesky štěpících blesků
svou duši — krajinu, pustinu po válce
z níž vítěz odjíždí na chromém mezku

Odjíždím vítězně k temnému obzoru
zatímco na poli předstírám smrt...
...červenou temperou brodím se v lavóru
houpacím koníkem duní můj prd

Sedím proti otevřenému oknu
zády ke dveřím
sedím strnule a bez hnutí
jen v průvanu mi vlasy vlají
sedím a čekám...
— musí přijít!
každou chvíli musí přijít
každou chvíli musí někdo přijít
a zezadu mi rozetnout lebku!

Nechtě jsem si polil kafem
koncept se svým epitašem
zapomněl jsem jeho znění
a text už je k nepřečtení

Co teď vzkážu příštím lidem
(pokud někdo živý zbyde)?!
že jsem zde žil v sedmém nebi?
vůbec nikdy jsem tu nebyl!

Něco vzkázat? — Co a komu?!
ty pítomče, směj se tomu!
u konce až budeš s dechem
skončí s tebou život všechen!

II /

Básně vybrané ze sbírek

JARNÍ ELEGIE (1982)

VALČÍK S MÝM STÍNEM (1982)

POSLEDNÍ JARO (1983–1984)

Dnes bylo by mi dvaadvacet...
moc šťastně se však netvářím
mám pod nohama další klacek
s hvězdičkou křížek v diáři
blíž ke smrti než ke stáří
blíž do rakve než do kolébky
blíž rozpadu než srůstu lebky
však o to blíže úniku...
je život vskutku „unikum“?!
snad nebude jich probůh více?
mně stačí jeden — zlá lasice
v mém pobořeném kurníku!

Sám proti plynům chráněn maskou
a uhýbaje před těly
dnes vyšel jsem ven za procházkou...
obědy z oken smrděly
tak jako každou neděli
a v neprodyšných rukavicích
jsem hladil děti v parku spící:
— proč pláčeš, larvo malinká?
— má strach, odpoví maminka...
— že v masce jsem a v divném kroji?!
to budoucnosti, té se bojí
až nasráno má v peřínkách!

Ač ve dne slunko hezky hřeje
tak teď je půlnoc mrazivá...
já, neboť jsem se spánku přejed
jdu protáhnout si vazíva...
jak v záklonu jsem zazíval
tu uviděl jsem padat přes dům
buď úlomek či celou hvězdu
a ač jsem skeptik napořád
tak začal jsem si honem přát
ať střetne se ňák s naším světem
ať celou Zemi s sebou smete!
leč nesmetla, tak půjdu spát...

Prach na zdech, knihách, uvnitř skříně
prach na mém stole s barvama
i na obrazech, na peřině
jež samým prachem narvaná
se hemží moly, larvama...
prach na klice (vždyť není kam jít)
ven z okna místo záclon vlají
jen cáry sítě pavoučí
a prach, jež mám i na očích
svou silnou vrstvou prozrazuje
věc, jež mi nejvíc k ničemu je
— mne s pavučinou v náručí...

Ne, nejsem ještě taký chudák
bych smrti své se polekal
a přesto sám se nejdu udat
že dnes chci zabít člověka
a poslat ho plout po řekách
— to byl bych jen sám sebe zrádce...
však mrtvý, jehož zřím teď v Svratce
když jménem svým naň zavolám
řve: Nejsem tvoje mrtvola!
a s úsměškem dál pluje Svratkou
a já jdu domů radši zkratkou
— vždyť musí mě mít za vola!

Už aby tak byl svátek práce
už aby zas byl první máj!
tím dnem zahradní restaurace
jak studánky se otvíraj...
už teďka leckde natíraj
ty stolečky mnou ošoupané
jež říkaly mi vloni: Pane...
a letos opět v mraku much
zas usednu na čerstvý vzduch
a až se stromy ztratí ve tmě
pak někde dívce řeknu: Ved' mě!
no ano, ovšem — dá-li bůh...

Jen pivem bych se sotva upil...
dnes pro změnu jsem sed k vínu
a vybírám si z vlasů lupy
jak lístky květů jasmínu...
lup přilepím vždy na slinu
pak o zrcadlo setru s palce
a ve skle za mnou spatřím v dálce
svých tisíc ksichtů rozplizlých
jež prst si také olízly...
...jsem rád, že je tu se mnou spolu
ta řada navlas stejných volů
mám strach však z jejich očí zlých...

Já chtěl bych tak mít motocykl
a punčocháče s podvazky!
pak s malou změnou starých zvyků
a s tváří skrytou do masky
řetězem místo pomlázky
bych všechno vytlouk jako datel
— hned první Čs. spisovatel
a podobných je pajzlů moc
kde zavřeli by „pro nemoc“
kde den před tím bych svlékal z kůže
mnou milované ženy, muže
— ach, to by byla Velká noc!

Kruh kolem lůžka kreslím křídou
tím zkouším čelit svým zlým snům
neb cítím, že zas dneska přijdou
— jak Pegas bych lez na klisnu...
tak přivážu si k penisu
dvě kilovky, ať nezvedá se
— mám dost už těch svých snových lásek
a zrovna dnes chci klidně spát
a žádnou klisnu nelíbat
vždyť chudák postel — stará panna
je ráno celá uslintaná
jak obcházím svůj celibát...

Stín zvětšuje se vzdáleností...
čím blíž mám hlavu u svíce
tím víc se děším obludnosti
své ohořelé palice...
i obyčejná jepice
je velká jako pterodaktyl
— pryč odháním ji svými lokty
co možná nejdál od světla
— chci, aby ke zdi odlétla
a sám se nesmím světlu vzdálit
— vždyť co kdyby pak můj stín malý
si s trilobitem popletla!

I dneska v noci při návratu
jdu obezřetně ulicí
krok za krokem se plížím k vratům
— mám strach, když zvedám petlici
že někdo s dlouhou jehlicí
se právě dočkal chvíle vhodné
kdy vracím se, a teď mi bodne
tu jehlu okem do hlavy
až o lebku se zastaví...
však dnes tam nestál nikdo opět
tak jehlici zas schovám v klopě
— jsem ještě furt moc laskavý!

Kříž na mých zádech nejvíc vadí
těm, co mne pod něj zahnali...
s dojemnou péčí o mé mládí
teď odklápějí kanály
a dívají se sem, zda mám klid
čímž akorát mě naschvál ruší...
vím, že jim nejde o mou duši
však mám snad sloužit tělem těm
co konejší mě mementem?
těm, které asi strašně hryže
že na zádech se tahám s křížem
namísto pytle s cementem...

Prázdnou uvnitř mne byl jsem až zdrcen
když jsem si na hrudník pod levý prs
přitiskl konzervu s hovězím srdcem
a obsah protlačil přes žebra skrz...
co bych moh od sebe jiného čekat
— že se tam nevejde hloupých pár deka?
třeba pět plechovek nacpu tam hravě
— to ani neříkám, co nosím v hlavě!

Sousedí od vedle buší a láteří
 nejspíš je (jako vždy) zas něčím ruším
 — snad se jim nelíbí praskot v mé páteři
 snad není příjemné pro jejich uši
 jak sebou zmítám, když zavěšen na dveřích
 snažím se vytřepat ven z těla duši

...Bez tak jsem pro ně jen nestvůra prašivá
 která je strašivá po léta ze sna
 — teď zase pro změnu břicho si zašívám
 neboť mi kůže už byla moc těsná...
 tak asi navždycky zůstanu „na kordy“
 se zlými sousedy za bílou zdí
 — zpívám si brnkaje na střeva akordy
 nového valčíku pro mne a stín...

Vlhkem mi zavoněl magický říjen
vítr dnes vyje jak sbor smečky hyen
ulicí honí se spadané listy
i svíčky na hrobech blikají místy
...slyším, jak ze síně ke mně skrz hroby
plazí se do mlhy Fibichův Poém
dupám si do taktu raz dva tři doby
— komusi dávají poslední sbohem...